

את העבודה השחורה לא יעשו במקומך !

Category: חגים, ראש השנה

יש להניח שאנשים רבים היו שמחים שמישהו אחר יניח תפילין עבורם, ישמור את השבת ויצום ביום כיפור למענם. ובכל זאת אנו יודעים שאת המצוות הללו יש לקיים בעצמנו. וכמו הכלל שכל עצמאי יודע, שאת העבודה הקשה בעסק אף עובד לא יעשה במקומו. כך זה גם בהנחלת היהדות לילדנו: אף מדריך או בית ספר טוב לא יעשה במקומו את העבודה הקשה, כי רק אנחנו יכולים להוריש לבנינו את המסורת היהודית.

מצוות להשכרה?

בחדשים האחרונים, דיברו על חתימת חוזה הגנה הדדי בין ישראל לארצות הברית. רבות נכתב ונאמר על ההסכם הזה, ואני לא מתכוון לקחת צד בסיפור הזה. אך דבר אחד היה ברור לכל הצדדים, שבשורה התחתונה, כשיצטרכו להגן על ישראל, ארצות הברית תעזור מאד בכל מיני דברים, אך בסופו של דבר, חיילי צה"ל יצטרכו להגן על העם היהודי בארצו. משום שאת ה"עבודה השחורה" אף אחד לא יעשה במקומך.

גם ביהדות אנו מוצאים את הרעיון הזה. כולנו יודעים שישנם 613 מצוות והם מתחלקים לכמה קטגוריות: החילוק המפורסם ביותר הוא 248 מצוות עשה ו-365 מצוות לא-תעשה. ישנו עוד חילוק מפורסם: ישנם מצוות שהם בין אדם למקום ומצוות שבין אדם לחברו. כך גם ישנם מצוות שאותן קיימו רק בארץ ישראל וישנם מצוות שמקיימים אותן בכל מקום בעולם. יש מצוות שרק גברים מחויבים בהן ויש מצוות שנשים חייבות בהן. אולם ישנו עוד חילוק לא כל-כך מפורסם: יש מצוות שמישהו אחר יכול לעשות אותן עבורך, ואתה בעצמך אינך מחויב לעשותן, אלא העיקר הוא שהמצווה נעשית ולא משנה מיהו העושה, אבל יש מצוות שאתה חייב לעשות אותן.

למשל, אדם שהוא אבל רחמנא ליצלן ועליו לומר קדיש על הוריו, מוטלת עליו חובה לומר עליהם קדיש. אולם אם הוא מתגורר בעיר קטנה שאין בה מנין בכל יום ונמנעת ממנו האפשרות לומר קדיש, הוא שוכר מישהו בעיר גדולה שיאמר בכל יום קדיש לעילוי נשמת אביו או אמו בכל יום (אמנם לא דומה אמירת קדיש של הבן לאמירת קדיש של אחר, אבל במידה ואין ברירה כך יש לנהוג). או למשל ישנה חובה על כל אדם להתגורר בבית שיש בו מזוזה, אבל לאו דווקא שהוא חייב להיות זה שיקבע את המזוזה על משקוף הדלת. הוא גם יכול לבקש מחברו שיקבע את המזוזה. העיקר שהוא יגור בבית שיש בו מזוזה.

כך גם במצוות של חסד למשל, אין "חובת גברא" על האדם ללכת לבקר חולים, אלא יש חובה שבמידה ויש חולים בעיר ² מישהו יבקר אותם, אבל זה לא חייב להיות אתה. אם אתה משלם למישהו על-מנת שיבקר חולה זה גם טוב. העיקר שהדבר יעשה. נכון שאם אתה עצמך עושה

זאת ² הרי זה משובת, אולם גם מישהו אחר יכול לבצע זאת בשבילך. כך בכל תנועות ההתנדבות השונות והמגוונות שקיימות היום, זהו דבר נפלא, אבל אם אתה משלם למישהו שיעשה את זה בשבילך ³ זה גם טוב וראוי.

לעומת זאת, ישנן מצוות שאדם אחר לא יכול לעשות אותן במקומך ולא משנה כמה תשלם לו. לדוגמה: אכילת מצה בפסח שאתה עצמך מחויב לאכול, ולא משנה אם כואבים לך השיניים או הבטן ומעולם לא אהבת מצה. בשביל לקיים מצוות אכילת מצה ⁴ אתה בעצמך צריך לאכול מצה ואף אחד לא יכול לאכול זאת במקומך.

כך גם הנחת תפילין, הרבה אנשים היו מוכנים לשלם לי שאני יניח תפילין עבורם. זה גם עשוי היה להיות הכנסה טובה ביותר ⁵ אני אעמוד כל היום ויניח תפילין ויוריד את התפילין, ובכל פעם אני יגיד, כמו ב"מי שבירך" שהנחה זו היא עבור חיים בן יוסף, והפעם השנייה היא בשביל שמואל בן פנחס וכן הלאה ⁶ ותלוי גם גובה התשלום, מי שמשלם יותר אני יניח עבורו קודם ⁷ וישנם גם תעריפים מיוחדים, ביום ראשון זה עולה זול יותר, אבל ביום שישי שאני עסוק מדי ⁸ אם אתה רוצה שאני עבודך עליך לשלם לי מחיר יקר יותר, ובפרט אם מדובר בערב ראש השנה. בקיצור, מדובר בסך הכול בביזנס לא רע ⁹ אבל לצערי, ידידי היקרים, אני לא יכול לסייע לכם בעניין הזה. תפילין אתם צריכים להניח בעצמכם ואף אחד לא יכול לעשות זאת עבורכם!

תשובה עושים לבד

אנו נמצאים כאן היום יחד בבית הכנסת, והמקום מלא. ישנם עוד הרבה שרצו להגיע אך חששו מהשפעת הנגיף. מדוע אנו נמצאים בבית הכנסת? כי לעשות תשובה ולהכות על חטא ¹⁰ את זה כל אחד צריך לעשות על החזה שלו. ישנם אנשים שמוכנים להכות על החזה של השני, 'אתה אשם' ¹¹ הם יאמרו לך על מה אתה צריך לעשות תשובה. אבל מצות תשובה היא שכל אחד יסתכל בראי של עצמו ויחשוב על מה הוא צריך לעשות תשובה ולא על מה השני צריך לעשות תשובה.

ליהודים יש חוש מיוחד בלתקן את השני. תמיד הם שמחים לתקן את החזן ¹² יש כאלה שכל החיים שלהם זה לבוא לביהכ"ס ולתפוס את החזן בטעות; הרבה פעמים אנשים באים אלי ואומרים לי בלחש: 'תראה, פלוני לא יודע שאסור לעשות כך וכך' וכו' וכו'. רבותיי, תשובה היא 'חובת גברא'. אתה צריך לעשות חשבון נפש של עצמך ¹³

רק השבוע קראתי שבסין אתה יכול לשכור מישהו שיתנצל עבורך. כולנו יודעים שזה מאוד לא נעים להתנצל, וכאן מישהו עושה את זה בשבילך. זה דווקא רעיון לא רע, אבל ביהדות לא מציעים כזה שירות, כאשר מדובר בתשובה ¹⁴ עשה זאת בעצמך ¹⁵

גם כאשר מדובר בתפילת ראש השנה, הרבה יותר קל היה לשלוח לראביי לפני החג אימייל קצר עם רשימה של הדברים שאני צריך לקראת השנה החדשה, ולציין כי היות שאני עסוק מדי אולי אתה, כבוד הרב, יכול לבקש בשבילי מהקב"ה שהשנה יביא לי קצת יותר משקיעים בעסק,

שהסטאק מרקט יעלה קצת למעלה, שהרגל תפסיק לכאוב לי ושהלחץ דם ירד. זה הכול, אני לא מבקש יותר מדי. הרעיון הוא לא רע, אבל הקב"ה רוצה שאנחנו כולנו נבוא לפה ונתפלל ונבקש ממנו.

מדוע זה באמת כך? אנחנו רואים בחיים שאת העבודה האמיתית בכל עסק ובכל דבר חשוב ☹️ אף אחד לא עושה בשבילך.

כל בעל עסק יודע שהוא יכול להעסיק פועלים, אבל אם הוא לא יהיה במקום ויעשה בטוח שהכול נעשה כפי שהוא רוצה זה פשוט לא יקרה ☹️ כל הפועלים והעובדים יכולים לעשות בשבילו את הדברים הטכניים, אבל את העבודה האמיתית, לחשוב בשבילך כיצד לפתח את העסק או איך לא לאבד את הקליינט ☹️ הם לא יעשו עבורך. הם יעשו כל מה שתגיד להם אבל לא יותר מזה, משום שזה לא העסק שלהם.

כל עקרת בית יודעת שהיא יכולה לשכור מנקה שתנקה את הבית, אבל אם היא רוצה שהבית באמת יהיה נקי, היא צריכה לנקות בעצמה.

כוחה של תפילה אישית

את הרעיון הזה אנו מוצאים גם בקריאת התורה של ראש השנה על ישמעאל. כאשר ישמעאל נשלח מאברהם ביחד עם אמו הגר המים נגמרו להם, ו"אחזתו חמה ולא יכול לילך ברגליו" וישמעאל נהיה חולה. הגר השליכה אותו תחת אחד השיחים והוא כבר "קרב למות". התורה מספרת "ותשא את קולה ותבך" ומיד אח"כ כתוב "וישמע אלקים את קול הנער". אומר רש"י: "מכאן שיפה תפלת החולה מתפלת אחרים עליו והיא קודמת להתקבל" (בראשית כ"א י"ז).

רואים אפוא, שגם בתפילה אף-על-פי שאחר יכול להתפלל עבורך, בכל זאת התפילה מתקבלת יותר מהר כשאתה עושה זאת בעצמך. מכל זה אנו רואים שדבר שהוא באמת חשוב ויקר לליבך ☹️ אתה חייב לעשות אותו בעצמך.

ולכן המצוות שחשובות לקשר שלך עם הקב"ה, אתה בעצמך צריך לעשות אותן. אף אחד לא יכול לעשות את זה בעבורך.

זה תלוי רק בך!

כלפי מה הדברים אמורים?

התפקיד הכי חשוב שיש לנו בחיים הוא לדאוג לחינוך היהודי של הילדים שלנו. ה' הפקיד בידינו מתנה, את המשכון הכי יקר שיש ☹️ ילדים יהודיים! והוא סמך עלינו שאנחנו נגדל אותם כמו שאומרים בשעת ברית המילה "לתורה לחופה ולמעשים טובים". ומה אנחנו עושים? אנו שולחים

אותם ל"היברו סקול" וחושבים שאנחנו עשינו את שלנו.

על אחת כמה וכמה אם אני שולח את הילד לבית-ספר יהודי ומשלם עשרת-אלפים דולר שכר לימוד, אז אני בכלל מרגיש שעשיתי כבר יותר ממה שצריך ואלוקים כבר חייב לי מדליה על זה. אנחנו סבורים שב"היברו סקול" ילמדו אותם להיות יהודים, בבתי הספר היהודיים שהם כל היום שם ידאגו לכך שהם יגדלו כיהודים, וכשהילד הולך לקאלעדג' אנו דואגים לשלוח אותו לקאלעדג' שיש שם 'הלל' או בית חב"ד ושם הוא כבר ילמד להיות יהודי. ישנם הורים ששולחים את ילדיהם לביקור בישראל ומקווים ששם בארץ תתנוצץ לו לפתע התעוררות יהודית. אנחנו מוכנים לשלם הכול כדי שהמורה יעשה עבורנו את העבודה ולשלוח אותו לקעמפ יהודי ששם הוא יקבל חיות יהודית.

רבותי, זה הכול טוב ונכון ראוי וחשוב מאד. המקומות הללו יכולים לתת לו אינפורמציה מה זה להיות יהודי, ללמד אותו הרבה חומר על היהדות, הם יכולים ללמד אותו להתפלל וכו' וכו', אבל "אידישקייט" מקבלים דווקא בבית! את האהבה ליהדות ואת הרצון והחשק להיות יהודי ☞ רק ההורים יכולים להנחיל לילד. אם להורים זה לא כל-כך חשוב אז זה לא משנה לכמה מקומות הוא ילך ללמוד, כי את החיות להיות יהודי ואת האהבה לזה מקבלים מהבית.

את העבודה הקשה והאמיתית, אף אחד לא יעשה בשבילנו, רק אנו בעצמנו צריכים לעשות אותה.